

A BETEGEK JOGAI

Információ egészségügyi szolgáltatások igénybevételéhez

A betegek jogai

Könnyen érthető kiadvány

Kiadja: Down Alapítvány

1145 Budapest, Amerikai út 14.

Telefon: (061) 363 6353

E-mail: down@downalapitvany.hu;

Web: www.downalapitvany.hu

Adószám: 18005282-1-42

Bankszámlaszám: 10918001-00000013-38730007

Jelen kiadvány „A betegek jogairól” (2002) című
TASZ ismertető alapján készült.

A rajzokat a Down Alapítvány ügyfelei készítették

Fogyatékos Személyek
Esélyegyenlőségéért
Közhasznú Nonprofit Kft.

A kiadvány az FSZK támogatásával készült a
Down Alapítvány „Akadálymentes ügyintézés” projektjéhez

A betegek jogai

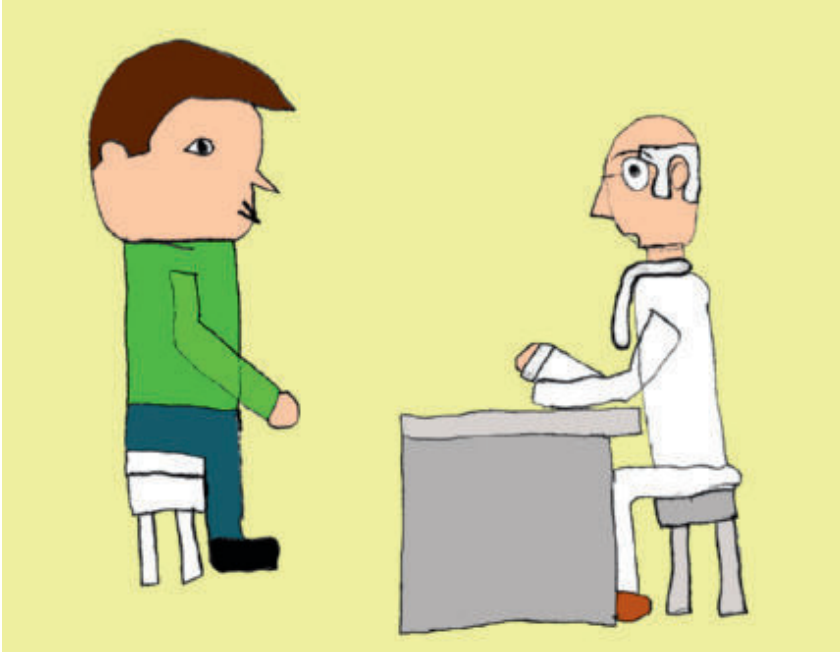

- Amikor betegek vagyunk, orvoshoz megyünk.
- Amikor betegek vagyunk, akkor is vannak jogaink.
Ez azt jelenti, hogy van beleszólásunk abba, ami az orvosnál velünk történik.
- A betegek jogait törvény írja elő. Vagyis szabályok szerint kell a betegekkel bánni az orvosoknak és a kórházaknak.

Kapcsolat az orvos és a beteg közt

- A beteg ember nem lehet kiszolgáltatott az orvosnak.
Ez azt jelenti, hogy az orvos nem dönthet a beteg emberről annak megkérdezése nélkül.
- A beteg embert partnerként kell kezelni.
Az orvosnak meg kell kérdeznie a beteget a betegségéről, problémájáról.
Az orvosnak meg kell hallgatnia a beteg véleményét a betegségéről.

Kapcsolat az orvos és a beteg közt

- Az orvosnak mindent el kell mondania a betegnek a betegségéről.
- Az orvosnak el kell magyaráznia hogy milyen gyógykezelések közül választhat a beteg.
- A betegnek joga van dönteni arról, hogy milyen gyógykezelést, orvosságot szeretne.
- Az orvos segít a betegnek dönteni, azzal, hogy szakszerű információt ad.

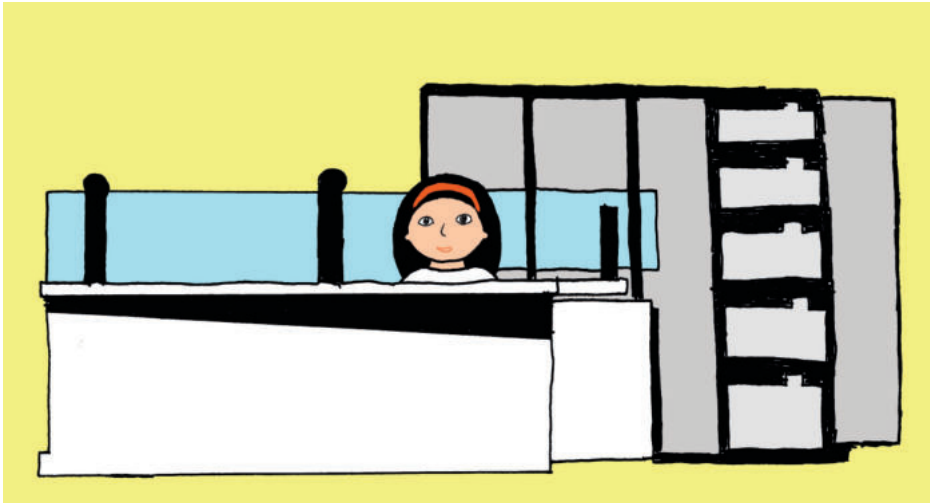
A gyógykezeléshez való jog

- Ha valakit baleset ér vagy rosszul lesz, joga van azonnali orvosi segítséget kapni.
- Ha valakinek erős fájdalmai vannak, joga van azonnali orvosi segítséget kapni.
- Minden embernek azonos orvosi ellátás jár.

A gyógykezeléshez való jog

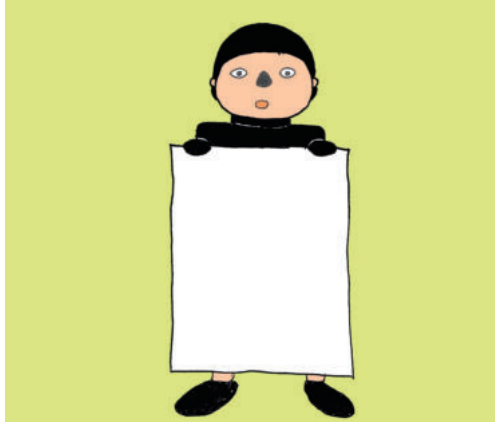

- A beteg megválaszthatja az orvosát.
- Ha a betegnek várnia kell egy műtétre, akkor fel kell iratkoznia a várólistára. Ez azt jelenti, hogy nevét (adatait) fel fogják írni és szólni fognak neki, amikor sorra kerül – ez akár több hét is lehet. A sort mindenkinek ki kell várnia.

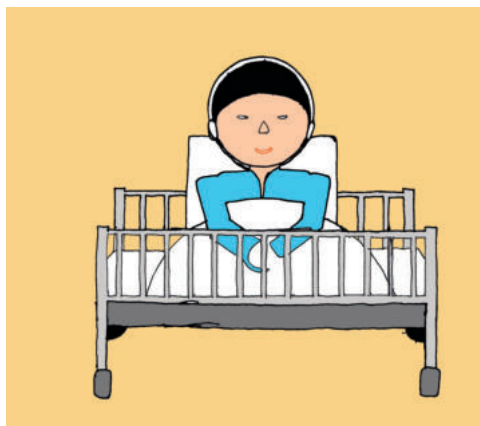
Az emberi méltóság védelme

- A beteget nem szabad megalázni.
- Nem szabad a beteg szeméremérzetét megsérteni. Ez azt jelenti, hogy nem szabad ok nélkül se mezítelenre, se kis részben levetkőztetni hozzátartozói, a kórházi személyzet, és más betegek előtt pl. a kórteremben.
- Nem szabad hiányos öltözékben vizsgálatra szállítani. Pelenkázás, fürdetés közben pedig csak addig lehet a beteg mezítelen, amíg ez feltétlenül szükséges.
- A kórházban a beteget nem lehet eltiltani személyes tárgyaitól, ruházatától. Biztosítani kell, hogy a beteg ember hozzáférjen személyes tárgyaihoz, ha szeretne.

A betegek jogai a kórházban

- Amikor a betegnek be kell feküdnie a kórházba, joga van rádiót, zenét hallgatni.
- De csak úgy tegye ezt, hogy a zenehallgatással nem zavarja a mellette fekvő többi beteget. (Halkan hallgatja, fülhallgatóval a zenét.)
- A beteg kérheti, hogy hozzátartozója vele legyen a kórházban. Erre akkor van lehetőség, ha a beteg:
  - 18 évnél fiatalabb gyermek,
  - segítségre szoruló sérült, fogyatékos személy,
  - lelkileg krízishelyzetben van.

A betegek jogai a kórházban

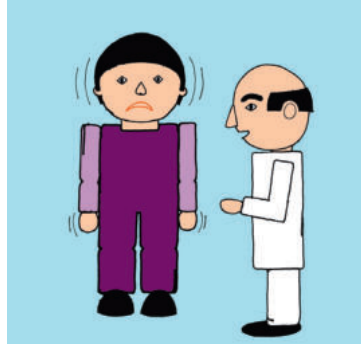

- A beteget meglátogathatják családtagjai, barátai a kórházban.
- A látogatók ne zavarják hangoskodással a többi beteg nyugalmát.

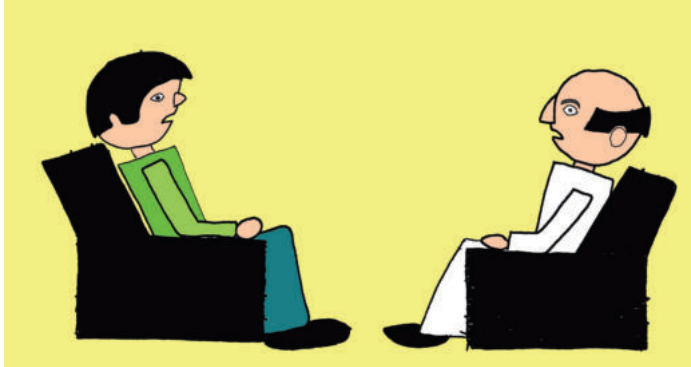
A betegek tájékoztatása

- Az orvosnak el kell mondania a betegnek a következő dolgokat a betegségéről:
  - mi a betegség (típusa, lefolyása, súlyossága, a betegség oka, kilátások);
  - mik a betegség következményei (milyen hatással lesz a betegség;
  - a beteg életére, kell-e életmódot változtatnia a betegnek);
  - milyen kezelések, gyógyítási lehetőségek vannak a betegsége (például műtét vagy gyógyszer);
  - mik a kezelés, gyógyítási lehetőségek veszélyei (mellékhatások, sikertelenség esélye);
  - minden egyéb dolgot, amit a beteg kérdez.
- A beteget olyan szavakkal kell tájékoztatnia az orvosnak, hogy megértse. (Tehát nem orvosi, latin szavakkal.)
- Ha az orvos nem érthetően beszél, a betegnek meg kell kérnie erre.

A betegek tájékoztatása

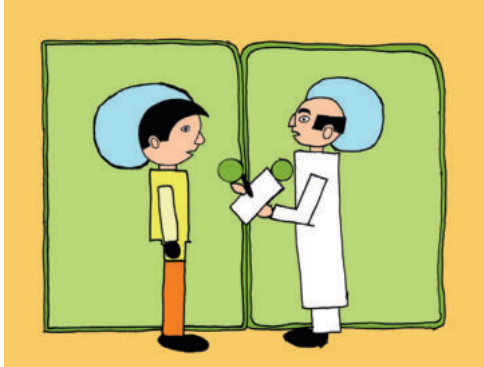

- Miután az orvos elmondott a betegnek mindent a betegségről, a betegnek kell dönteni, hogy mit szeretne. Ahhoz, hogy a beteg jól tudjon dönteni a gyógyulásáról, ismernie kell minden lehetőséget.
- A beteg döntését el kell fogadnia az orvosnak.
- A gyógykezelés során az orvosnak minden eredményt el kell mondania a betegnek.
- „Leletnek” hívják azt az orvosi papírt, amin rajta van a betegségünk és hogy milyen gyógyszert, kezelést kaptunk. A leletet az orvos írja meg – latinul, tehát nem magyar nyelven. Több leletünk is lehet.
- Az orvosnak kötelessége odaadni a leletet a betegnek.

A beteg beleegyezése a kezelésbe

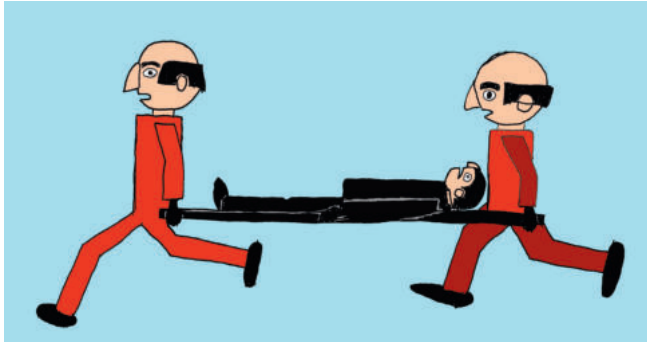

- A betegnek bele kell egyeznie a gyógykezelésbe. Ha a beteg nem egyezik bele a gyógykezelésbe, akkor nem lehet megműteni, vagy gyógyszereket adni neki.
- Egyszerűbb esetekben, például vérvétel, vagy vizeletvizsgálat előtt nem kell a betegnek írásban beleegyeznie a vizsgálatba. Elég, ha a beteg elmegy a vérvételre.
- Műtét vagy más komoly vizsgálat előtt (például gyomortükrözés) a betegnek alá kell írnia egy papírt, hogy beleegyezik a műtétbe, vizsgálatba.
- Ha a beteg meggondolja magát és mégsem szeretné a műtétet, akkor visszavonhatja a beleegyezését. Ilyenkor viszont a betegnek ki kell fizetni az addigi díjakat.

A beteg beleegyezése a kezelésbe

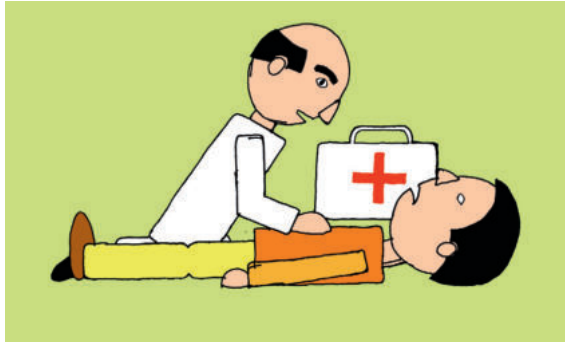

- Műtét vagy más komoly vizsgálat előtt (például gyomortükrözés) a betegnek alá kell írnia egy papírt, hogy beleegyezik a műtétbe, vizsgálatba.
- Ha a beteg meggondolja magát és mégsem szeretné a műtétet, akkor visszavonhatja a beleegyezését. Ilyenkor viszont a betegnek ki kell fizetni az addigi díjakat.
- Gyermekeknél a szülő írja alá a beleegyezést.
- Gondnokság alatt lévő személyeknél a gondnok írja alá a beleegyezést.
- A beteg előre megmondhatja, hogyha ő nem lesz magánál (például kómában lesz), ki dönthet majd helyette. Csak akkor van erre lehetőség, ha a beteg nincs gondnokság alatt.

A beteg beleegyezése a kezelésbe

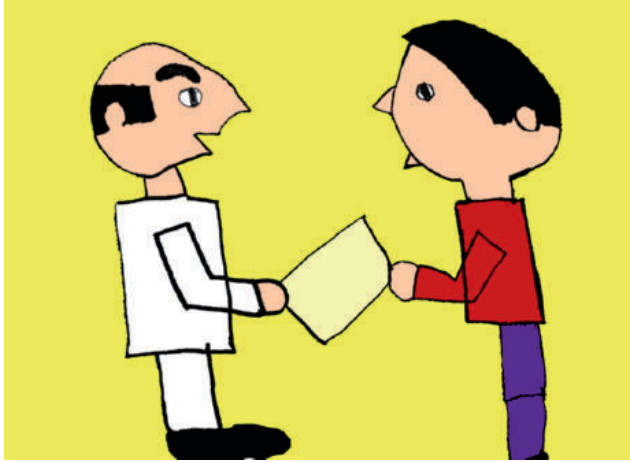

- A betegnek joga van visszautasítani az orvosi kezelést. Ha a betegnek súlyos betegsége van, akkor is visszautasíthatja az orvosi kezelést. Ilyenkor le kell írnia, hogy nem kér orvosi kezelést.
- Nem kell a beteg beleegyezését kérni az orvosi kezeléshez, ha:
  1. a beteg közvetlen életveszélyben van.
A „közvetlen életveszély„ azt jelenti, hogy a betegnek rohama van vagy balesetet szenvedett.
  2. a beteg műtete közben új fejlemény merül fel.
- Az orvos akkor is beavatkozhat beleegyezés nélkül, ha a beteg másokat veszélyeztet, például őrvjögő rohama van.

A beteg orvosi iratainak megismerése

- A beteg joga, hogy minden iratot, leletet megismerjen, megnézzon, ami a betegségéről szól.
- A kórházban a betegnek zárójelentést kell kapnia. A 'zárójelentés' olyan lelet, amin rajta van a beteg betegsége, a vizsgálatok eredménye és az, hogy milyen kezelést, gyógyszereket kapott a kórházban. Mindez latinul, tehát nem magyar nyelven.
- A gondnokság alatt lévő ember orvosi leleteit a gondnoka veszi át. A gondnoknak kötelessége elmagyarázni a lelet tartalmát.
- A beteg halála esetén a beteg hozzátartozójának joga van megnézni a beteg orvosi iratait, leleteit.

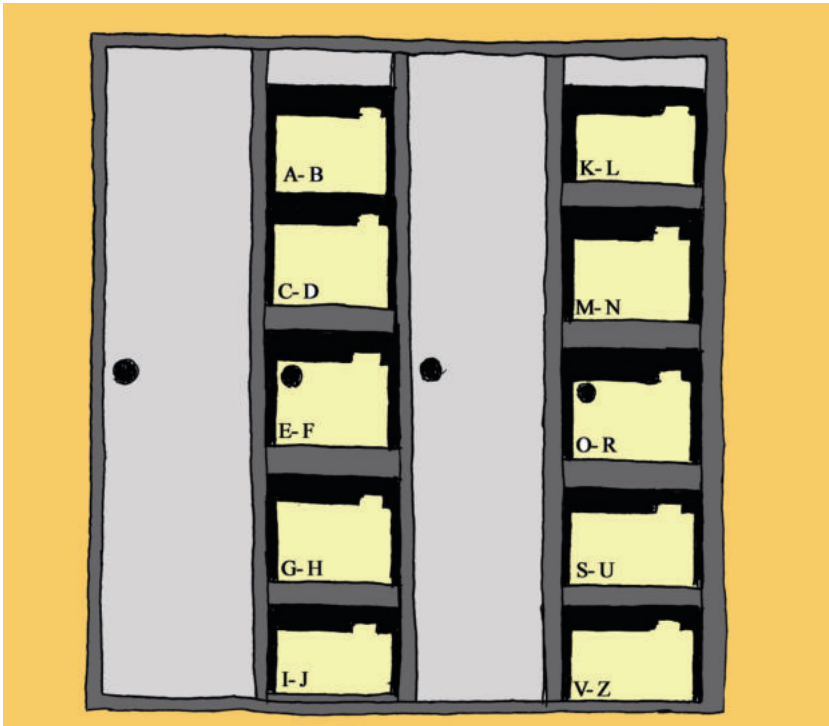
Orvosi titoktartás

- Az orvosoknak és a kórházaknak bizalmasan kell kezelniük a betegek személyes adatait.
- Titoktartási kötelezettség vonatkozik az orvosokra. A „titok-tartás” azt jelenti, hogy a betegről semmilyen információt nem mondhatnak el sem a hozzátartozónak, sem másoknak.
- A titoktartás a kórház dolgozóira is vonatkozik például a nővérekre, ápolókra.
- A titoktartás azt is jelenti, hogy a beteget nem szabad más betegek jelenlétében vizsgálni, vagy kezelni.
(A kórteremben szabad pl. vizit alkalmával vizsgálni, kérdezni a beteget. Kezelés pl. a gyógyszer beadása, kötözés stb. Ilyeneket szabad más betegek előtt csinálni – de beszélni nem szabad róla.)

Orvosi titoktartás

- A beteg személyes adatait a kórházak, az orvosok nem tehetik nyilvánossá, például nem tehetik fel az internetre.
- A betegek személyes adatait a kórházak, orvosok nem adhatják ki jogosulatlan személyeknek.

Orvosi titoktartás

- A kórházakban feljegyzést kell készíteni arról, ha egy beteg adatait jogosult személynek kiadják. „Jogosult személynek” számít például egy rendőr.
- Az egészségügyi intézményeknek a betegek orvosi iratait zárt helyen kell tartaniuk, pl. kulccsal zárható szekrényben. „Egészségügyi intézményeknek” nevezzük a kórházakat, orvosi rendelőket.
- A kórházakban feljegyzést kell készíteni arról, ha egy beteg adatait jogosult személynek kiadják. „Jogosult személynek” számít például egy rendőr.
- Az egészségügyi intézményeknek a betegek orvosi iratait zárt helyen kell tartani, pl kulccsal zárható szekrényben. „Egészségügyi intézményeknek” nevezzük a kórházakat, orvosi rendelőket.

A beteg korlátozása szabad mozgásában

- A „szabad mozgás korlátozása” azt jelenti, hogy a beteget nem tud, nem engedik elmozdulni vagy kimenni a kórházból. Ilyen korlátozás lehet az, ha a beteget az ágyhoz kötik, leszíjazzák. Egy másik korlátozás az is, ha a beteget bezárják a kórterembe.

A beteg korlátozása szabad mozgásában

- A beteg szabad mozgását nem szabad korlátozni!
- Kivétel: akkor szabad a beteget szabad mozgásában korlátozni, ha vészhelyzetről van szó és nincs más megoldás. Ilyen esetek például, amikor a beteg kárt akar tenni önmagában vagy másokban.
- A beteg korlátozását a beteg orvosának kell elrendelnie és leírnia. Az orvosnak el kell magyaráznia, hogy miért van szükség a beteg korlátozására.
- A korlátozás ideje alatt a beteget nem szabad egyedül hagyni.
- A beteg alapvető joga, hogy az egészségügyi intézményt bármikor elhagyhassa.
- Ezt saját felelősségére teheti!
- Távozását be kell jelentenie az orvosának.
- A távozásával nem veszélyeztetheti a saját testi épségét, mások testi épségét vagy a megkezdett kezelés sikerét.

Akadálymentes szolgáltatások

Megtanítjuk a szolgáltatókat és segítségre szoruló ügyfeleiket az akadálymentes ügyintézésre!

A Down Alapítvány „Mentális Akadálymentesítés” néven ismert kezdeményezésével az értelmi fogyatékosok támogatott önálló életének feltételeit igyekszik megteremteni:

1. nehezen értő és olvasó emberek könnyen érthető formában történő felkészítésével,
2. a hivatalok és szolgáltatók mentálisan akadálymentesített ügyintézésének és szolgáltatásainak kialakításához nyújtott segítséggel.

Azt szeretnénk elérni, hogy a sérült embernek ne csak papíron legyen joga saját ügyeit intézni!

Legyen a környezet mindenki számára használható!

A Down Alapítvány könnyen érthető sorozatának kiadványai

Hogyan intézzünk ügyet? Információkérés,
ügyintézés hivatalban és szolgáltatóknál

Banki ügyintézés, bankkártyahasználat

E-ügyintézés, internethasználat

Orvosnál

Betegjogok

A munka, általános tájékoztató

Munkavédelem bőrműveseknek

Munkavédelem konyhai kisegítőknél

Munkavédelem kertészeknek

Tűzvédelem, megelőzés, jelzés, menekülés

Szabadidő, sport

Sporteszközök használata, balesetmentes sportolás

Egyéb kapcsolódó kiadvány:

Gruiz Katalin: Mentális akadálymentesítés – elvek,
etika, gyakorlat

Down Alapítvány

Központi Iroda
1145 Budapest, Amerikai út. 14.
Telefon: (061) 363 6353
E-mail cím: down@downalapitvany.hu

Bankszámlaszám:
UniCredit Bank
10918001-00000013-38730007
Adószám: 18005282-1-42
www.downalapitvany.hu

